

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ЕВРОПЕЙСКИ ОМБУДСМАН

Институцията на Европейския омбудсман е въведена с Маастрихтския договор, подписан през 1992 г., в сила от ноември 1993 г.⁷ През 1995 г. Европейският парламент избира за първи Европейски омбудсман бившият омбудсман на Финландия Якоб Съодерман. От 1 април 2003 г. постът се заема от бившия омбудсман на Гърция проф. Никифорос Диамандурос.

Европейският омбудсман се избира от Европейския парламент и неговата основна функция е да извършва разследвания и да изготвя доклади относно случаи на неправилно осъществяване на функциите на институциите и органите на Европейския съюз с изключение на Съда на Европейските общности и Първоинстанционния съд, когато действат в качеството им на правораздавателни органи. Европейският омбудсман осъществява своята дейност както въз основа на подадени до него жалби, така и по собствена инициатива. Право на жалба до Европейския омбудсман има всеки гражданин на Европейския съюз, както и всяко физическо или юридическо лице с местопребиваване или седалище в държава-членка на Съюза.

През 2001 г. Европейският омбудсман подготвя проект за Кодекс за добро поведение на администрацията, който е одобрен с резолюция на Европейския парламент през септември същата година. Основната цел на кодекса е да изясни подробно какво означава на практика прокламираното в Хартата на Европейския съюз за основните права и свободи право на добро административно обслужване. Едновременно с одобряването на кодекса Европейският парламент приема и резолюция, с която задължава Европейския омбудсман да го прилага, когато разследва случаи на лошо администриране.

Европейският омбудсман осъществява дейността си въз основа на чл. 195⁸ от Договора за създаване на Европейската общност (консолидирана редакция), Решение на Европейския парламент за правилата и общите условия, регулиращи изпълнението на задълженията на омбудсмана, прието през май 1994 г., и Решение на Европейския омбудсман за приемане на правила за прилагане на решението на Европейския парламент, прието през юли 2002 г. и в сила от 1 януари 2003 г.

По инициатива на Европейския омбудсман текстове, уреждащи дейността на институцията, са включени в проекта за Договор за създаване на Европейска

⁷ Институцията е създадена посредством въвеждането съответно на чл. 20d в Договора за създаване на Европейската общност за въглища и стомана, чл. 138e (чл. 195 съгласно новата номерация, въведена с Договора от Амстердам) в Договора за създаване на Европейската общност и чл. 107d в Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, както и на чл. 8d (Член 21 съгласно новата номерация) относно европейското гражданство в Договора за Европейския съюз.

⁸ Чл. 138e по старата номерация.

конституция, приет с консенсус от Европейския конвент на 13 юни и 10 юли 2003 г. и предоставен на председателя на Европейския съвет. Проектът определя като основна функция на Европейския омбудсман да *“получава, разследва и представя доклади по жалби за случаи на лошо администриране в институциите и органите на Съюза”* и декларира изрично, че *“Европейският омбудсман е напълно независим при изпълнение на своите правомощия”*. Заедно с това проектът предвижда право на всеки гражданин на Съюза, както и на всяко физическо или юридическо лице, пребиваващо, съответно регистрирано в държава-членка, да подава жалби до Европейския омбудсман за случаи на лошо администриране в институциите и органите на Съюза, с изключение на Европейския съд и на Върховния съд във връзка с тяхната правораздавателна дейност.⁹

Настоящото приложение има за цел да предостави подробна информация за статуса, функциите и правомощията на Европейския омбудсман. В него са представени кратка справка за Европейския омбудсман, подготвена от самия Европейски омбудсман на езика на всички държави-членки и страни-кандидатки, основните нормативни актове, уреждащи дейността на институцията, както и преглед на разглежданите от институцията случаи от нейното създаване до днес.

⁹ Проектът предвижда създаването на Съд на Европейския съюз (Court of Justice), който да се състои от Европейски съд (European Court of Justice), Върховен съд (High Court) и специализирани съдилища (Specialized courts).

1. Европейският омбудсман: Кратко представяне¹⁰

Кой е той?

Европейски омбудсман е проф. Никифорос Диамандурос, бивш национален омбудсман на Гърция. Той бе избран от Европейския парламент и заема длъжността от 1 април 2003 г. Първият Европейски омбудсман е избран от Парламента през 1995 г.

С какво се занимава той?

Европейският омбудсман разследва подадени жалби относно лошо управление в институциите и органите на ЕС. Такива институции са например Европейската комисия, Съветът на ЕС и Европейският парламент. Европейската агенция по околната среда и Европейската агенция за безопасност и здраве на работното място са примери за органите, които омбудсманът може да разследва. В рамките на неговата юрисдикция не влизат единствено Съгът на Европейските общности и Първоинстанционният съд, когато действат в качеството им на правораздавателни органи.

Омбудсманът обикновено прави разследвания на базата на жалби, но също така може да започне такова по своя собствена инициатива.

С какво не се занимава той?

Европейският омбудсман не може да разследва жалби, отправени срещу държавни, регионални и местни органи на властта, дори и когато оплакванията са свързани с въпроси, отнасящи се до ЕС. Примери за такива органи на властта са правителствени служби, държавни агенции и местни съвети. Омбудсманът не е апелативен орган за решения, взети от страна на национални съдилища или омбудсмани. Той не може да разследва жалби, подадени срещу търговски предприятия или частни лица.

С какви жалби се занимава?

Омбудсманът разследва случаи на лошо или неправилно управление. Много от жалбите, подадени към Европейския омбудсман, са във връзка с неспазване на сроковете от страна на администрацията, липса на прозрачност или отказ на достъп до информация. Някои жалби са свързани с работни взаимоотношения между Европейските институции и техните служители, набирането на персонал и провеждането на конкурси. Други са свързани с договорни взаимоотношения между Европейските институции и частни фирми.

¹⁰ Справката е подготвена и предоставена на български език от службата на Европейския омбудсман.

Какво става, ако той не може да обработи жалбата?

Ако омбудсманът не е в състояние да проучи жалбата – например, ако тя засяга държавни, регионални или местни органи на управление или не е във връзка с лошо управление – той ще направи всичко възможно, за да Ви упъти към друг орган, който би могъл да помогне. Това може да бъде национален или регионален омбудсман или комисия за петиции.

Кой може да подаде жалба и как?

Всеки гражданин на страна-членка на ЕС или всяко физическо или юридическо лице с местопребиваване или седалище в страна-членка на ЕС, може да отправи жалба към омбудсмана по пощата, по e-mail или факс. Формулярът за жалбата може да се получи от офиса на омбудсмана или да бъде изтеглен от интернет-страницата на омбудсмана.

Какъв резултат може да се очаква?

Омбудсманът може да информира съответната институция относно жалбата, за да може тя да разреши проблема. Ако по време на проучването случаят не е разрешен задоволително, омбудсманът ще опита да намери приятелско решение, на случая на лошо управление, което удовлетворява и ще заговори подалото жалба лице. Ако опитът за помирение се провали, омбудсманът може да даде препоръки за разрешаването на случая. Ако институцията не приеме неговите препоръки, той може да изготви специален доклад до Европейския парламент.

Къде мога да получа повече информация?

Можете да получите брошура, съдържаща жалба-формуляр, на всички официални езици на ЕС в офиса на омбудсмана или от неговата интернет-страница. Годишният отчет на омбудсмана, също преведен на всички официални езици на ЕС, може да бъде получен от неговия офис или да се изтегли от неговата Интернет-страница. Интернет-страницата съдържа също и подробна и актуална информация относно дейността на омбудсмана. И накрая, омбудсманът прави официални посещения на всички страни-членки на ЕС. Това му позволява да представи своята работа директно на гражданите.

Как мога да се свържа с Омбудсмана?

The European Ombudsman
1 Avenue du President Robert Schuman
B.P. 403
FR - 67001 Strasbourg Cedex
Tel: + 33 (0)3 88 17 23 13
Fax: + 33 (0)3 88 17 90 62
euro-ombudsman@europarl.eu.int
<http://www.euro-ombudsman.eu.int>

Кой гръз може да ми помогне?

Ако имате проблем с държавен, регионален или местен административен орган, моля посетете нашия адрес в интернет:

<http://www.euro-ombudsman.eu.int/home/en/links.htm>

където ще намерите подробности относно всички национални и регионални омбудсмани в ЕС и страните-кандидатки за членство в ЕС. Подробности за контакт с тях могат също да бъдат получени по телефона от офиса на омбудсмана.

Можете ли да посочите примери?

- След отправена критика от страна на омбудсмана Европейската комисия се съгласи да покрие разходите по германско-шведски проект за градове-побратими. Комитетът за побратимяването на градовете бил получил устно уверение, че молбата му е била приета, но след това имал проблеми при осигуряването на средствата от страна на Комисията.
- Европейският парламент се съгласи да реабилитира няколко португалски служители, считано от датата на назначаването им, след като омбудсманът откри, че срещу тях е била извършена дискриминация. Други кандидати, които са спечелили същия конкурс като подалите жалбата, са били назначени на по-високо равнище.
- Стейтуоч, базирана във Великобритания група, наблюдаваща гражданските свободи в ЕС, получи документи от Съвета след намеса от страна на омбудсмана. Съветът бил отказал да предаде документите, но след това преосмислил първоначалното си решение в светлината на аргументите, представени от страна на Омбудсмана.